

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26.07.2018 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie X U 366/18 z wniosku G. S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. o zasiłek chorobowy na skutek odwołania G. R. od decyzji z dnia 6.04.2018 r. w sprawie nr 210600/ (...) zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał G. R. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 16.03.2018 r. do 28.03.2018 r.

Sąd Rejonowy wydał powyższe rozstrzygnięcie w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

G. R. był zatrudniony do 24.01.2018r. w (...) sp. z o.o. w K.. Wnioskodawca był niezdolny do pracy od 5.02.2018r. do 28.03.2018r. Wnioskodawca nie prowadzi gospodarstwa obejmującego obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego ani działu specjalnego.

Wnioskodawca nie ma zawartej umowy zlecenia.

Decyzją z 18.07.2017r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał wnioskodawcy prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy na okres od 1.07.2017r. do 31.07.2017r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji wyjaśnił, że zgodnie z art. 7 pkt. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017r. poz.1368), zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia, jak również po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Sąd Rejonowy wskazał, że ZUS powołując się na art.13 w/w ustawy odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres podnosząc okoliczność, iż wnioskodawca ma prawo do renty inwalidzkiej oraz że podlega ubezpieczeniom z tytułu umowy zlecenia. Sąd I instancji argumentował, że w świetle tego przepisu zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy (...) ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy powołał się na orzeczenie Sądu Najwyższego z 18.02.2013r., w którym Sąd Najwyższy stwierdził, iż pobieranie emerytury wojskowej przyznanej na podstawie ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (j.t.: Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66 ze zm.) nie stanowi okoliczności wyłączającej prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia (art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, j.t. Dz.U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 ze zm.) (II UK 196/12, OSP 2014/7-8/68). Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia wyłączone jest tylko w tych okolicznościach, które wyczerpująco i wyraźnie określone zostały w art. 13 ust. 1 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Nie została w nim wymieniona emerytura wojskowa, więc pobieranie tego świadczenia nie uzasadnia zastosowania art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego (LEX nr 1400098). Zasiłek chorobowy ma zastąpić utracony zarobek uzyskiwany z działalności objętej tytułem ubezpieczenia, jako równoważnik opłacanej składki. Prawo do tego zasiłku przysługuje również - wyjątkowo - osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, pod warunkiem jednak, że niezdolność do pracy była długotrwała (trwająca co najmniej 30 dni) i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia lub w ciągu 3 miesięcy w wypadku choroby, której objawy ujawniają się po dłuższym czasie.

Następnie Sąd Rejonowy wskazał, że w uzasadnieniu ww. orzeczenia Sąd Najwyższy stwierdził, iż zasiłek przysługujący osobom niepodlegającym ubezpieczeniu różni się od zasiłku przysługującego z art. 6 ustawy o świadczeniach pieniężnych nie tylko pod względem konstrukcyjnym (wymaganie wystąpienia co najmniej trzydziestodniowej niezdolności do pracy w krótkim czasie od ustania tytułu ubezpieczenia), ale również co do swego charakteru i usytuowania w systemie świadczeń na wypadek choroby. Sąd I instancji wyjaśnił, że przyczyny, wobec których ustawodawca zdecydował się finansować zasiłki chorobowe z tytułu niezdolności do pracy powstałej lub utrzymującej się po ustaniu tytułu ubezpieczenia bez ekwiwalentu w składce, Sąd Najwyższy uściślił na tle poprzednio obowiązującego art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z 17.12.1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t. Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.), dotyczącego wyłącznie pracowniczego tytułu ubezpieczenia, uznając, że prawo do tak dedykowanych świadczeń uzasadnione jest koniecznością ochrony wytworzonej przez chorobę przerwy w pracy oraz przeszkodą w znalezieniu i podjęciu nowego zatrudnienia (por. uchwałę SN z 10.12.1984 r., III UZP 55/84, OSPiKA 1985 nr 7-8, poz. 154 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 18.04.1996 r., II UZP 23/95, OSNAPiUS 1996 nr 24, poz. 376), akcentując, że obecnie nie chodzi jednak tylko o poszukiwanie nowej pracy lub o niezdolność do jej podjęcia, gdyż art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych obejmuje podjęcie lub kontynuowanie działalności zarobkowej. Sąd Rejonowy dodał, że Sąd Najwyższy podkreślił, iż wynika z tego, że ryzykiem chronionym jest niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, wskazując, że przyczyny wyłączające prawo do zasiłku chorobowego, wymienione w art.13 nie są jednorodne, jednak mają wspólne podłoże w zbędności świadczenia zasiłku jako zamiennika innych środków utrzymania. Powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego Sąd Rejonowy argumentował, że nie można jednak pomijać, że ustawodawca nie posłużył się ogólną kategorią opisującą przyczyny nieświadczenia zasiłku jako brak źródeł utrzymania, lecz wymienił ich poszczególne źródła, wskazując każde z nich osobno. Analiza poszczególnych punktów art. 13 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych, w których wymieniono świadczenia lub przychód wyłączające uprawnienie do zasiłku, prowadzi do wniosku, że stanowią one zbiór zamknięty, lecz niewyczerpujący wszystkich innych niż zasiłek chorobowy, środków utrzymania się przez osobę niezdolną do pracy po ustaniu ubezpieczenia. Następnie Sąd Rejonowy wskazał, że Sąd Najwyższy zaznaczył, iż należy przyjąć, że nie chodzi o samą możliwość utrzymania się po ustaniu ubezpieczenia z innych środków niż zasiłek chorobowy nier refundowany przez składkę i że nie jest jedynym celem świadczenia pomocniczość polegająca na przyznawaniu świadczeń tylko osobom, które nie mogą uzyskać środków utrzymania z innych źródeł. Sąd I instancji wskazał, że pogląd, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie poddaje się metodzie subsydiarności, charakterystycznej dla pomocy społecznej, przyjął Sąd Najwyższy w uchwale z 30.08.2001 r., III ZP 11/01 (OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 18, z głosem H. Pławuckiej, OSP 2002 nr 12, poz. 151). Sąd Rejonowy zaakcentował, że charakter prawa ubezpieczeń społecznych, jako zawierającego zbiór przepisów bezwzględnie obowiązujących, nakazuje nadawanie wskazanym art. 13 ust. 1 ustawy przyczynom odmowy prawa do zasiłku chorobowego bez ekwiwalentu w składce tylko takie znaczenie, jakie wypływa z jego tekstu. Określenie "emerytura", którym się posługuje, nie może być uznane za pojęcie zbiorcze, obejmujące wszystkie świadczenia przyznawane z tytułu wieku i (lub) wysługi nie tylko z ubezpieczenia emerytalnego, lecz także w postaci świadczeń zabezpieczeniowych z budżetu, jakim jest "emerytura wojskowa" i nie jest tożsame z tym pojęciem. Sąd I instancji podkreślił, że identyfikacja tych świadczeń jest wykluczona, wskazując, że powyższe dostrzegł SN w wyroku z 18.01.2012 r., II UK 168/11 (OSNP 2012 nr 23-24, poz. 297), wyraźnie odróżniając rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznawaną na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od policyjnej renty inwalidzkiej. Sąd Rejonowy wyjaśnił, że Sąd Najwyższy wskazał w szczególności na odmienne przesłanki i źródło finansowania świadczenia zaopatrzeniowego przyznawanego na podstawie art. 19 w zw. z art. 20 ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (j.t. Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.). W konkluzji Sąd I instancji stwierdził, że te same argumenty można przytoczyć dla odróżnienia emerytury z funduszu emerytalnego i świadczeń z ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

W dalszej części pisemnych motywów swojego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołując się na orzeczenia Sądu Najwyższego wskazał, iż rezultat wykładni językowej potwierdza wykładnia systemowa, uwzględniająca brak jakiegokolwiek związku normatywnego między wskazanymi systemami, a także zasady techniki prawodawczej, wskazujące, że w ustawie nie zamieszcza się przepisów, które regulowałyby sprawy wykraczające poza wyznaczony przez nią zakres podmiotowy, czyli regulowane w niej stosunki oraz krąg podmiotów, do których się odnosi (por. § 3 ust. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 20.06.2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej", Dz.U. Nr 100, poz. 908). Wykluczone jest więc, by ustawodawca w ustawie regulującej stosunki ubezpieczenia chorobowego, odwołując się do pojęcia "osoby mającej ustalone prawo do emerytury", sięgał do jakiegokolwiek innej definicji świadczenia przysługującego na podstawie innych przepisów, niż określenie emeryta w art. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jako osoby mającej ustalone prawo do emerytury. Sąd Rejonowy argumentował, że Sąd Najwyższy słusznie także zauważył, że jeżeli ustawodawca odwołuje się w art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej do świadczeń z ogólnie pojętego zabezpieczenia społecznego lub budżetu, to wyraźnie o nich stanowi, jak w art. 13 ust. 1 pkt 4 ustawy. Sąd I instancji argumentował, że z art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika - jako zasada prawa ubezpieczeniowego regulująca zbieg prawa do świadczeń - prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego), dodając, że rzeczona zasada dotycząca zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (por. art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach oraz art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych), nie ma jednak zastosowania do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, których w systemie zabezpieczenia emerytalnego wojskowych nie przewidziano. W konsekwencji zdaniem Sądu Rejonowego prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia wyłączone jest tylko w tych okolicznościach, które wyczerpująco i wyraźnie określone zostały w art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej.

Sąd I instancji podkreślił, że podziela zacytowane wyżej stanowisko Sądu Najwyższego w całej rozciągłości, wyjaśniając, że co prawda sprawa rozpoznawana przez Sąd Najwyższy dotyczyła emerytury wojskowej, a wnioskodawca ma prawo do renty rolniczej, jednakże argumentacja zaprezentowana przez Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu znajduje, zdaniem Sądu Rejonowego, odpowiednie przełożenie także na rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy. Podsumowując Sąd I instancji wskazał, że skoro w art.13 ust.1 ustawy zasiłkowej nie została wymieniona renta rolnicza, przeto pobieranie tego świadczenia nie uzasadnia zastosowania art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, konkludując, że tym samym wnioskodawcy przysługuje prawo do zasiłku chorobowego za sporny okres.

Odnosząc się do podnoszonej w uzasadnieniu decyzji okoliczność jakoby wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umowy zlecenia, Sąd Rejonowy argumentował, że pozwany nie udowodnił tego twierdzenia, akcentując, że okoliczność ta wręcz stoi w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem dowodowym, gdyż w aktach rentowych znajduje się Oświadczenie wnioskodawcy, w którym wskazał on, iż nie ma zawartej umowy zlecenia, pozwany zaś nie złożył żadnych dokumentów, ani też nie przedstawił żadnych dowodów – poza gołosłownym twierdzeniem własnym – iż wnioskodawca faktycznie ma zawartą umowę zlecenia. Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 3 k.p.c., strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody, podkreślając, że zgodnie z zasadą kontradiktoryjności (sporności) postępowania cywilnego przygotowanie, gromadzenie i dostarczanie materiału procesowego należy do stron, a do sądu należy jedynie jego ocena i wydanie na tej podstawie orzeczenia. Sąd Rejonowy zaakcentował, że w zakresie postępowania dowodowego zasada ta oznacza w szczególności, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 zdanie pierwsze kpc), sąd zaś może, lecz nie musi, powołać dowód niewskazany przez stronę (art. 232 zdanie drugie kpc), dodając, że ww. zasady znajdują zastosowanie także w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. W konkluzji Sąd pierwszej instancji stwierdził, że pozwany nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej, nie składał żadnych wniosków dowodowych, co w efekcie skutkowało tym, że Sąd uwzględnił odwołanie wnioskodawcy.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1368 ze zm.) poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia pomimo ustalonego prawa do rolniczej renty inwalidzkiej;
2. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 477¹⁴ kpc poprzez nierozstrzygnięcie co do istoty sprawy, tj. co do okresu 5.02.2018 r. – 15.03.2018 r.

W konkluzji do tak sformułowanych zarzutów organ rentowy wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania od decyzji z 23.03.2018 r. i z 6.04.2018 r., ewentualnie zaś wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy argumentował, że spór dotyczył dwóch decyzji z 23.03.2018 r. i z 6.04.2018 r. i łącznie okresu 5.02.2018 r. - 28.03.2018 r., zarzucając, że Sąd Rejonowy rozstrzygnął jedynie kwestię prawa do zasiłku za okres 16.03.2018 r. - 28.03.2018 r. objęty decyzją z 6.04.2018 r., pomijając kwestię braku do zasiłku za okres 5.02.2018r – 9.02.2018 r. z uwagi na to, że niezdolność do pracy została spowodowana nadużyciem alkoholu. A. wskazał, że Sąd I instancji w pisemnych motywach swojego rozstrzygnięcia powołał się na orzeczenia Sądu Najwyższego z 18.01.2012 r. II UK 168/11 i z 18.02.2013 r. II UK 196/12, które dotyczą odmiennych stanów faktycznych, akcentując, że orzeczenie z 18.01.2012 r. i cała zawarta w nim argumentacja dotyczy wyłącznie renty policyjnej III grupy inwalidów oraz emerytury wojskowej. Ponadto skarżący podniósł, że w wyroku z 18.01.2012 r. Sąd Najwyższy wskazał m.in., że nie można utożsamiać renty inwalidzkiej, przyznawanej z tytułu niezdolności do służby z rentą z tytułu niezdolności do pracy z FUS, zaznaczając, że jednak ustawa z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2336) posługuje się pojęciem renty z tytułu niezdolności do pracy (art. 21 ustawy). A. wskazał, że tym bardziej nie można do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy stosować argumentów dotyczących emerytury wojskowej, podkreślając, że nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia, dla którego osoba mająca prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy z FUS miałaby być inaczej traktowana niż osoba mająca prawo do rolniczej renty z tytułu niezdolności do pracy w aspekcie prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia, akcentując, że takie zróżnicowanie naruszałoby zasadę sprawiedliwości społecznej. Skarżący dodał, że wyrok powinien zostać uchylony z uwagi na to, że Sąd Rejonowy rozstrzygnął jedynie kwestię prawa do zasiłku za okres 16.03.2018 r. - 28.03.2018 r. i nie rozpoznał całości sprawy.

W dniu 26.07.2018 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wydał wyrok uzupełniający w n/n sprawie, którym uzupełnił wyrok z 12.06.2018 r. w ten sposób, że dotychczasową sentencję oznaczył punktem pierwszym, po którym dodał punkt drugi w brzmieniu: przyznaje wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 5 lutego 2018 r. do 15 marca 2018 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na tożsamyh okolicznościach faktycznych i rozważaniach prawnych jak w uzasadnieniu wyroku z 12.06.2018 r.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł organ rentowy zaskarżając je w całości, zarzucając skarżonemu orzeczeniu:

1. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 351 § 1 k.p.c. poprzez wydanie wyroku uzupełniającego bez wniosku strony,
2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 13 ust.1 pkt 1 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1368) poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia pomimo ustalonego prawa do rolniczej renty inwalidzkiej,
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 16 ust.1 pkt 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1368) poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za okres 5.02.2018 r. – 9.02.2018 r., tj. za pierwsze 5 dni niezdolności do pracy spowodowanej nadużyciem alkoholu.

W konkluzji do tak sformułowanych zarzutów apelant wniósł o uchylenie wyroku i umorzenie postępowania w zakresie objętym sentencją wyroku uzupełniającego, ewentualnie zaś z ostrożności procesowej o zmianę wyroku i oddalenie odwołania od decyzji z dnia 23.03.2018 r.

W uzasadnieniu skarżący ponownie podniósł, że spór dotyczył dwóch decyzji z 23.03.2018 r. i z 6.04.2018 r. i łącznie okresu 5.02.2018 r. - 28.03.2018 r., zarzucając, że Sąd Rejonowy rozstrzygnął jedynie kwestię prawa do zasiłku za okres 16.03.2018 r. - 28.03.2018 r. objęty decyzją z 6.04.2018 r., pomijając kwestię braku do zasiłku za okres 5.02.2018r – 9.02.2018 r. z uwagi na to, że niezdolność do pracy została spowodowana nadużyciem alkoholu, przywołując tożsamą argumentację jak na uzasadnienie apelacji od wyroku z 12.06.2018 r. A. dodatkowo wskazał, że Sąd I instancji w dn. 26.07.2018 r. wydał bez wniosku żadnej ze stron wyrok uzupełniający, którym zmienił decyzję z 23.03.2018 r. i przyznał prawo do zasiłku chorobowego za okres 5.02.2018 r. – 15.03.2018 r. Ponadto skarżący podniósł, że zgodnie z art. 16 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ubezpieczonemu, którego niezdolność do pracy spowodowana została nadużyciem alkoholu, zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres 5 dni tej niezdolności, akcentując, że niezależnie od stanowiska strony apelującej co do prawidłowości skarżonych decyzji, wnioskodawca nie ma prawa do zasiłku chorobowego ponieważ zwolnienie lekarskie za okres 5.02.2018 r. – 14.02.2018 r. zostało wystawione z kodem C.

A. przywoławszy treść art. 351 § 1 k.p.c. argumentował, że nie ma podstaw do wydania wyroku uzupełniającego z urzędu, tj. tak jak to miało miejsce w n/n sprawie, kiedy żadna ze stron nie wniosła o uzupełnienie wyroku, konkludując, że w tej sytuacji wyrok uzupełniający powinien zostać uchylony, a postępowanie w tym zakresie umorzone.

Na rozprawie apelacyjnej z 27.11.2018 r. pełnomocnik organu rentowego podtrzymał apelacje od obu wyroków Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, natomiast wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z 27.11.2018 r. postanowił połączyć sprawę VIII Ua 93/18 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia za sprawę VIII U 92/18.

(postanowienie - e-prot. z 27.11.2018 r.: 00:00:59, stanowiska stron – e-prot. z 27.11.2018 r.: 00:03:32, 00:03:47)

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił co następuje:

Wnioskodawca otrzymał zwolnienie lekarskie za okres 5.02.2018 r. – 14.02.2018 r. wystawione z kodem C.

(zwolnienie lekarskie k.18 akt ZUS)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje organu rentowego okazały się jedynie w części zasadne, a w pozostałym zakresie podlegają oddaleniu.

Wstępnie przypomnieć należy, że spór dotyczył dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z 23.03.2018 r. i z 6.04.2018 r. w przedmiocie uprawnień wnioskodawcy do zasiłku chorobowego i łącznie okresu od 5.02.2018 r. do 28.03.2018 r.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny w sprawie, choć zdaniem Sądu Okręgowego słusznie apelant zarzucił, że odtwarzając istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy fakty należało także ustalić, że wnioskodawca otrzymał zwolnienie lekarskie za okres 5.02.2018 r. – 14.02.2018 r. wystawione z kodem C. W tym zatem zakresie Sąd II instancji uzupełnił jedynie podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, jednocześnie uznając, że w pozostałej części ustalenia faktyczne zasługują na pełną akceptację Sądu Okręgowego, który traktuje je jako własne. Nie zachodzi w tej sytuacji potrzeba szczegółowego ich powtarzania (zob. wyrok SN z 12.01.1999r., I PKN 21/98, OSNAP 2000/4/143).

Przechodząc do rozważań nad zarzutami apelacji w pierwszej kolejności Sąd Okręgowy pragnie odnieść się do naruszenia prawa procesowego, tj. natulenia art. 351 § 1 k.p.c. i korelującego z nim zarzutu naruszenia art. 477¹⁴ k.p.c. Na wstępie należy przyznać rację skarżącemu, iż Sąd Rejonowy wydając w niniejszej sprawie w dniu 26.07.2018 r. wyrok uzupełniający bez wniosku którejkolwiek ze stron dokonał tego z naruszeniem procedury cywilnej. Powyższe uchybienie, jakkolwiek stanowi naruszenie przepisów postępowania nie miało jednak wpływu na ważność postępowania pierwszoinstancyjnego. Ma rację apelant stwierdzając, że otworzenie na nowo zamkniętej rozprawy i wydanie wyroku uzupełniającego odbyło się bez spełnienia ku temu przesłanek procesowych przewidzianych w art. 351 § 1 k.p.c. Jednakże nie można ignorować faktu, że pomimo naruszenia przepisów dotyczących otworzenia na nowo rozprawy i wydania wyroku uzupełniającego - rozprawa ta została jednak otworzona i była następnie kontynuowana, ze wszystkimi procesowymi i materialnymi tego skutkami, w tym wydaniem wyroku uzupełniającego. W następstwie powyższego doszło do uzupełnienia wyroku z 12.06.2018 r. o pominięte rozstrzygnięcie, a w konsekwencji do orzeczeniu co do całości sporu pomiędzy stronami. Istotne jest przy tym, że istnienie od samego początku postępowania odwoławczego roszczenia powoda także w tej części, o której Sąd I instancji orzekł dopiero wyrokiem uzupełniającym z 26.07.2018 r. nie budzi wątpliwości i znajduje oparcie w materiale dowodowym sprawy. W szczególności nie doszło w ten sposób do rozszerzenia powództwa, a jedynie Sąd I instancji – choć z naruszeniem reguł procesowych – naprawił swój błąd w zakresie rozstrzygnięcia o całości zawisłego sporu w niniejszym postępowaniu, tj. o roszczeniu pominiętym w wyroku z 12.06.2018 r. Dostrzec przy tym trzeba, że zgodnie z przepisem art. 316 k.p.c. Sąd rozstrzyga o przedmiocie procesu biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili orzekania. W chwili pierwotnego zamknięcia rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku z 12.06.2018 r., jak i ponownego zamknięcia rozprawy po uprzednim jej otwarciu, przedmiotem sprawy były te same roszczenie powoda o prawo do zasiłku chorobowego za łączny okres od 5.03.2018 r. do 28.03.2018 r., a w tym od 5.02.2018 r. do 15.03.2018 r., skoro było ono objęte żądaniem zawartym już w odwołaniu do obu zakwestionowanych decyzji z dnia 23.03.2018 r. i z dnia 6.04.2018 r. Rozprawa wyznaczona celem wydania wyroku uzupełniającego odbyła się zatem co do brakującego dla rozstrzygnięcia o całości przedmiotu sprawy istniejącego od samego początku roszczenia wnioskodawcy, z udziałem stron należycie zawiadomionych o terminie tej rozprawy, wobec czego oczywiste jest, że uchybienie przepisom postępowania w zakresie przesłanek podjęcia rozprawy na nowo celem wydania wyroku uzupełniającego, nie miało negatywnych konsekwencji dotyczących uprawnień stron procesu i celów postępowania sądowego. To z kolei przesądza o tym, że omawiane uchybienie procesowe nie pozbawia znaczenia rozprawy z 26.07.2018 r. i wydanego po jej zamknięciu wyroku uzupełniającego z dnia 26.07.2018 r., albowiem Sąd Rejonowy – choć z naruszeniem norm procesowych - naprawił jedynie swój błąd rozstrzygając w ten sposób o całości istniejącego od samego początku przedmiotu sporu między stronami. Powyższe uchybienie nie skutkuje nieważnością postępowania. W tym zatem zakresie, zdaniem Sądu II instancji, apelacja organu rentowego nie mogła odnieść zamierzonego skutku.

Niezasadny okazał się także zarzut naruszenie prawa materialnego, tj. art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1368 ze zm.) poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia pomimo ustalonego prawa do rolniczej renty inwalidzkiej. Sąd Okręgowy po zapoznaniu się z całokształtem materiału dowodowego i pisemnymi motywami skarżonych wyroków z dnia 12.06.2018 r. i uzupełniającego wyroku z dnia 26.07.2018 r. w całości podzielił szczegółową i wnikliwą ocenę prawną odwołanie wnioskodawcy od zakwestionowanych decyzji, a w szczególności obszerną argumentację prawną Sądu Rejonowego. Sąd Odwoławczy w pełni podziela ocenę prawną Sądu I instancji, uznając ją za wyczerpującą, wobec czego nie ma potrzeby obecnie powtarzać w całości trafnego wyводу prawnego sądu meriti (por. wyroki SN z 16.02.2006 r., IV CK 380/05, z 16.02.2005r., IV CK 526/04). Wobec zarzutów apelanta podkreślenia jedynie wymaga, że Sąd Rejonowy bezbłędnie przeprowadził wywód prawny, trafnie przywołując w szczególności orzeczenie Sądu Najwyższego z 18.01.2012 r., II UK 168/11 (OSNP 2012 nr 23-24, poz. 297) i z 18.02.2013 r., II UK 196/12 (OSP 2014/7-8/68). W szczególności wbrew zarzutom apelacyjnym Sąd I instancji prawidłowo wskazał, że mimo iż powołany wyrok z dnia 18 stycznia 2012 r., II UK 168/11 dotyczył emerytury wojskowej, a wnioskodawca ma prawo do renty rolniczej, to jednak argumentacja zaprezentowana przez Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu znajduje odpowiednie przełożenie także na rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy. Sąd II instancji dodatkowo jedynie pragnie zważyć, że termin niezdolność do pracy jest użyty zarówno w ustawie

z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, jak i w ustawie z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz każda z tych ustaw inaczej go definiuje oraz ustala odmienne kryteria orzecznicze. W rozumieniu ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Ustawa z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników definiuje, iż za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. W rezultacie powyższych rozważań Sąd Odwoławczy podzielił w całości nie tylko przeprowadzoną przez Sąd I instancji wnikliwą analizę i ocenę prawną badanego odwołania, ale i konkluzję Sądu Rejonowego, że skoro w przepisie art.13 ust.1 ustawy zasiłkowej nie została wymieniona renta rolnicza, wobec tego pobieranie tego świadczenia nie uzasadniało zastosowania przez ZUS art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego. W efekcie Sąd Odwoławczy uznał, że trafnie Sąd I instancji stwierdził, że tym samym wnioskodawca co do zasady nabył prawo do zasiłku chorobowego za sporny okres, skoro w sprawie występuje sytuacja objęta ryzykiem ubezpieczeniowym, która uprawniała odwołującego do otrzymania zwolnienia lekarskiego. W tym miejscu należy zasygnalizować, że powyższe nie jest automatycznie równoznaczne z uznaniem, że odwołanie winno zostać uwzględnione w realiach niniejszej sprawy w całości, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Kończąc ocenę zasadności zarzutu apelacyjnego dotyczącego naruszenia art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, należy zdaniem Sądu II instancji zgodzić się z Sądem Rejonowym, że organ rentowy nie wykazał w toku postępowania odwoławczego, ażeby wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umowy zlecenia, prawidłowo stwierdzając, że twierdzenie to stoi w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Jak bowiem trafnie argumentował Sąd I instancji w aktach rentowych znajduje się Oświadczenie wnioskodawcy, w którym wskazał on, iż nie ma zawartej umowy zlecenia, natomiast ZUS w toku sądowego postępowania odwoławczego nie złożył żadnych dokumentów, ani też nie przedstawił żadnych dowodów – poza gołosłownym twierdzeniem własnym – iż wnioskodawca faktycznie ma zawartą umowę zlecenia. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy bezbłędnie powołując się na art. 3 k.p.c., prawidłowo uznał, że skoro organ rentowy nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej. Z tych powodów Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera w analizowanym zakresie uzasadnionych podstaw mogących podważyć prawidłowe stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Tym niemniej apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. okazała się skuteczna co do zarzutu naruszenia prawa materialnego w zakresie w jakim skarżący kwestionował naruszenie art. 16 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1368) poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za okres 5.02.2018 r. – 9.02.2018 r., tj. za pierwsze 5 dni niezdolności do pracy spowodowanej nadużyciem alkoholu.

Sąd II instancji po samodzielnej lekturze zawartości akt sprawy i dokonaniu własnej analizy całego zgromadzonego materiału dowodowego podzielił zarzuty apelacyjne organu rentowego, że umknęło Sądowi Rejonowemu, iż wnioskodawca otrzymał zwolnienie lekarskie za okres 5.02.2018 r. – 14.02.2018 r. wystawione z kodem C. To zaś okazało się istotne w realiach niniejszej sprawy dla oceny zasadności wniesionego odwołania, albowiem taka treść zwolnienia lekarskiego świadczy o tym, że niezdolność do pracy wnioskodawcy była spowodowana nadużyciem alkoholu.

Jednocześnie mając na uwadze treść art. 16 w/w ustawy Sąd II instancji pragnie w tym miejscu podkreślić, że niezdolność do pracy, będąca następstwem nadużycia alkoholu, jest w całym swym zakresie zdarzeniem chorobowym i ubezpieczeniowym, i jedynie z woli ustawodawcy skutkiem ustawowym powstania takiej niezdolności jest sankcja utraty prawa do zasiłku za okres pierwszych pięciu dni tej niezdolności. Należy też wyraźnie zaakcentować, że nie może tu być mowy o nienabyciu prawa do zasiłku przez wnioskodawcę, skoro występuje sytuacja objęta ryzykiem ubezpieczeniowym i uprawniająca do otrzymania zwolnienia lekarskiego. Osoba taka nabywa prawo do zasiłku chorobowego, ale nie nabywa prawa do wypłaty takiego zasiłku.

Sąd Odwoławczy badając rozpoznawaną sprawę stwierdził, że w aktach rentowych znajduje się zwolnienie lekarskie o niezdolności do pracy wnioskodawcy w okresie od 5.02.2018 r. do 14.02.2018 r., w którym lekarz wpisał kod C, stwierdzając w ten sposób bezpośrednią i wyłączną zależność pomiędzy nadużywaniem alkoholu a stanem organizmu wnioskodawcy, powodującą jego niezdolność do pracy. Powyższe oznacza, że w sprawie zachodzi sytuacja objęta dyspozycją art. 16 w/w ustawy, skutkująca jedynie sankcją pozbawienia odwołującego prawa do zasiłku chorobowego za pierwsze 5 dni niezdolności od pracy.

W tym zatem wyłącznie zakresie należało w efekcie w oparciu powołany wyżej przepis art. 16 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1368) i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok z 26.07.2018 r. jedynie w ten sposób, że przyznać G. R. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 10.02. do 15.03.2018 r., o czym Sąd II instancji orzekł, jak w punkcie 1 litera a) sentencji wyroku, a w pozostałym zakresie oddalić odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. o czym orzeczono, jak w punkcie 1 litera b) sentencji wyroku.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy orzekł, jak w wyroku.

Przewodnicząca: Sędziowie:

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS.

23 V 2019 roku.